U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **N. T. B.**, zast. JUDr. Vladimírem Boleslavem, advokátem, se sídlem Plzeňská 70, Praha 5, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 1. 9. 2010, č. j. 42 Ad 49/2010 – 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalovaná rozhodnutím ze dne 7. 7. 2008, č. X, podle § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) a čl. 5 odst. 1 Dohody mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení (publikována pod č. 116/1960 Sb., dále jen „Dohoda“) přiznala žalobci od 1. 7. 2006 starobní důchod ve výši 2240 Kč měsíčně s tím, že od ledna 2007 mu náleží ve výši 2384 Kč měsíčně a od ledna 2008 ve výši 2539 Kč měsíčně.

V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná odkázala na čl. 5 odst. 1 Dohody, z něhož dovodila, že občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a získali doby pojištění podle českých právních předpisů, se důchod vypočítává z vyměřovacího základu dosaženého v České republice s tím, že to samé platí i v případě, kdy občan přesídlil do České republiky jako poživatel důchodu, pokud v České republice pracoval. Rovněž tak žalovaná uvedla, že z rozhodného období pro stanovení výpočtového základu se vylučují doby pojištění (zaměstnání) získané podle právních předpisů nástupnického státu před 1. 1. 1996 a doba pobírání důchodové dávky v nástupnickém státě po 31. 12. 1995, avšak doby pojištění (zaměstnání) získané v nástupnickém státě po 31. 12. 1995 se z rozhodného období nevylučují.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí a v průběhu řízení před krajským soudem žalobce namítl, že čl. 5 odst. 2 Dohody obsahuje dvě věty, a proto z hlediska posouzení, jaké ustanovení má být aplikováno, není rozhodné, zda občan po přesídlení na území České republiky pracoval či nikoli, nýbrž to, zda přesídlil před přiznáním nebo naopak po přiznání důchodu druhou smluvní stranou. V případě přesídlení občana z jedné země do druhé až po přiznání důchodu se totiž podle čl. 5 odst. 2 věty druhé Dohody důchod vyměří z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni jeho přiznání v zemi, do níž přesídlil. Jiný výklad posuzované otázky by vedl buď k logickému nesmyslu nebo by svědčil o tom, že čl. 5 odst. 2 věta druhá Dohody byl pominut.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 4. 2. 2009, č. j. 42 Cad 239/2008 – 23, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalované jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku soud uvedl, že postupovat podle čl. 5 odst. 2 Dohody je možné pouze tehdy, když žadatel o důchod po přesídlení na území České republiky nepracoval, a proto jedině v těchto případech se důchod vyměří z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni přiznání důchodu v zemi, do níž občan přesídlil.

Toto rozhodnutí však ke kasační stížnosti žalobce Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 15. 6. 2010, č. j. 4 Ads 58/2009 – 38, zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění tohoto rozsudku Nejvyšší správní soud uvedl následující skutečnosti:

V projednávané věci je podstatou sporu způsob stanovení výdělku pro účely vyměření starobního důchodu stěžovatele. Ten se totiž dovolával použití čl. 5 odst. 2 Dohody, podle něhož: „Občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení nepracovali, vyměří se důchody a jiné dávky z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni přiznání důchodu nebo jiné dávky v zemi, do níž přesídlili. Stejně se postupuje při výpočtech důchodu a jiných dávek u občanů, kteří přesídlili z jedné země do druhé po přiznání důchodu nebo jiné dávky.“ S odkazem na toto ustanovení stěžovatel dovodil, že pokud přesídlil na území České republiky po přiznání starobního důchodu ruským orgánem sociálního zabezpečení, musel mu být po přesídlení vyměřen český starobní důchod z průměrného měsíčního výdělku, který ke dni jeho přiznání dosáhli v České republice zaměstnanci obdobného oboru a kvalifikace, a to bez ohledu na to, zda po přesídlení pracoval či nikoliv. Naproti tomu krajský soud a žalovaná odkázaly na čl. 5 odst. 1 Dohody, který zní takto: „Občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení pracovali, vyměřují se důchody a jiné dávky z výdělku dosaženého v zaměstnání v zemi, do níž přesídlili.“ Na základě čl. 5 odst. 1 Dohody pak tyto orgány dospěly k závěru, že pokud stěžovatel po přesídlení pracoval, musel mu být vyměřen starobní důchod z výdělku, který v České republice dosáhl, i když mu byl před přesídlením přiznán ruský starobní důchod.

Krajský soud i žalovaná si však učinily úsudek o výkonu práce stěžovatele po přesídlení jen na základě zjištění, že žadatel o důchod dosáhl v České republice výdělků a v rozhodném období pro stanovení osobního vyměřovacího základu tak získal rovněž české doby pojištění. Samotným pobytem stěžovatele v České republice za účelem výkonu výdělečné činnosti však nemohlo dojít k jeho přesídlení. Nejvyšší správní soud totiž v rozsudku ze dne 20. 5. 2010, č. j. 6 Ads 56/2009 – 52, který lze vyhledat na www.nssoud.cz, dovodil, že „přesídlení ve smyslu

Dohody o sociálním zabezpečení uzavřené mezi ČSR a SSSR nastává nejdříve datem vydání souhlasu s tímto přesídlením podle čl. II Protokolu k Dohodě; za souhlas je třeba považovat povolení k trvalému pobytu podle § 66 a násl. zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky." S tímto výkladem pojmu přesídlení, jenž byl v uvedeném judikátu velmi obsáhle odůvodněn, se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje i v nyní projednávané věci a neshledává žádného důvodu se od něho odchýlit.

Použití čl. 5 odst. 1 Dohody tedy v dané věci přicházelo v úvahu jen kdyby stěžovatel pracoval na území České republiky po získání povolení k trvalému pobytu. Až za této situace by totiž bylo možné zvažovat, zda přiznání starobního důchodu ruským orgánem sociálního zabezpečení před přesídlením stěžovatele na území České republiky představuje právně relevantní skutečnost, nebo zda je rozhodující, že žadatel po přesídlení pracoval a dosáhl tak v České republice výdělku, z něhož mu bylo možné vyměřit starobní důchod, aniž by muselo být vycházeno z fiktivního výdělku uvedeného v čl. 5 odst. 2 Dohody.

Tato základní podmínka pro případnou aplikaci čl. 5 odst. 1 Dohody však nebyla v nyní projednávané věci splněna. Stěžovatel totiž sice pracoval na území České republiky nepřetržitě od 1. 12. 2000, jak je zřejmé z jeho osobního listu důchodového zabezpečení, který je založen ve správním spise, nicméně povolení k trvalému pobytu mu bylo uděleno až dne 3. 5. 2006. O této skutečnosti nepochybně svědčí fotokopie průkazu o povolení k pobytu, v němž se uvádí, že byl vydán dne 3. 5. 2006 s dobou platnosti na deset let pro typ povolení k trvalému pobytu. Tyto údaje uvedené v průkazu o povolení k pobytu plně korespondují s ustanoveními § 78 a § 79 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, které upravují problematiku vydávání a obsahu průkazu o povolení k pobytu v návaznosti na udělení povolení k trvalému pobytu. Průkaz o povolení k pobytu se podle § 74 odst. 2 věty první zákona č. 326/1999 Sb. vydává namísto písemného vyhotovení rozhodnutí, takže udělení povolení k trvalému pobytu stěžovateli ke dni 3. 5. 2006 nemůže zpochybnit to, že se takové rozhodnutí ve správní spise nenachází. V něm je obsažena fotokopie potvrzení o povoleném pobytu na území, které se podle § 74 odst. 2 věty druhé zákona č. 326/1999 Sb. vydává spolu s průkazem o povolení k pobytu. Podle tohoto potvrzení je stěžovatel dne 3. 5. 2006 přihlášen k trvalému pobytu na adrese K., Š. 70. Navíc součástí správního spisu je i rozhodnutí Policie České republiky, Oblastního ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha, Oddělení cizinecké policie Kladno ze dne 6. 4. 2006, č. j. SCPP-00873/PH-III-CI-2006, které nabylo právní moci dne 3. 5. 2006. Tímto rozhodnutím bylo stěžovateli podle čl. 4 až 8 Směrnice Rady (EU) č. 2003/109/ES ze dne 25. 11. 2003, o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty, vydáno povolení k pobytu a přiznáno právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta Evropské unie na území České republiky. Takové postavení má přitom podle uvedeného evropského právního předpisu trvalou povahu a přiznává se státním příslušníkům třetích zemí při splnění obdobných podmínek, za kterých se jim podle § 65 a násl. zákona č. 326/1999 Sb. uděluje povolení k trvalému pobytu na území České republiky. Konečně pak o udělení trvalého pobytu stěžovateli ke dni 3. 5. 2006 svědčí i to, že podle nedatovaného potvrzení Penzijního fondu Ruské federace byla stěžovateli od 1. 7. 2006 zastavena výplata ruského starobního důchodu z důvodu jeho trvalého pobytu v České republice.

Přestože tedy otázka udělení povolení k trvalému pobytu nebyla ve správním řízení ani v řízení před krajským soudem řešena, může Nejvyšší správní soud na základě listin

založených ve správním spise učinit jednoznačný závěr, že stěžovatel toto povolení získal ke dni 3. 5. 2006. Teprve až tímto dnem tedy došlo ve shodě se závěrem vysloveným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2010, č. j. 6 Ads 56/2009 – 52, k jeho přesídlení na území České republiky. Krátce po udělení trvalého pobytu pak stěžovatel požádal o starobní důchod, který mu byl přiznán od 1. 7. 2006, přičemž podle § 18 odst. 1 věty první zákona o důchodovém pojištění nebylo při stanovení osobního vyměřovacího základu vycházeno z období kalendářního roku, ve kterém k přiznání důchodu došlo, takže v tomto směru byly zohledněny jen jeho výdělky dosažené do konce roku 2005. Za tohoto stavu věci lze konstatovat, že stěžovatel po přesídlení na území České republiky nepracoval a nedosáhl tak v této zemi výdělky, z nichž by bylo možné podle zákona o důchodovém pojištění vyměřit starobní důchod. Hypotéza pro použití normy obsažené v čl. 5 odst. 1 Dohody tedy nebyla v projednávané věci naplněna, takže stěžovateli musel být český starobní důchod vyměřen podle odstavce druhého téhož ustanovení Dohody z průměrného měsíčního výdělku, který ke dni přiznání důchodu dosáhli v České republice zaměstnanci obdobného oboru a kvalifikace.

V nyní projednávané věci tedy nebyla splněna základní podmínka pro použití čl. 5 odst. 1 Dohody, takže krajský soud pochybil, když z tohoto ustanovení vycházel. V žalobním řízení tedy došlo k nesprávnému posouzení právní otázky soudem, v důsledku čehož byl naplněn důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Za tohoto stavu věci se již Nejvyšší správní soud nemusel zabývat tím, zda-li by v případě práce stěžovatele po přesídlení na území České republiky ve spojení s přiznáním starobního důchodu ruským orgánem sociálního zabezpečení před přesídlením musel být při vyměření českého starobního důchodu aplikován první odstavec čl. 5 Dohody, nebo jeho odstavec druhý.

Tímto právním názorem byl krajský soud v souladu s § 110 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) v dalším řízení vázán, a proto novým rozsudkem ze dne 1. 9. 2010, č. j. 42 Ad 49/2010 – 23, žalobou napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V něm zavázal žalovanou, aby postupovala podle čl. 5 odst. 2 Dohody a vyměřila žalobci starobní důchod z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace v České republice ke dni přiznání důchodu.

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná (dále též „stěžovatelka“) v zákonem stanovené lhůtě kasační stížnost z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, který je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V doplnění kasační stížnosti namítla, že žalobce sice přesídlil na území České republiky dne 3. 5. 2006, avšak v ní se zdržoval již od roku 2000 a od tohoto roku zde pracoval až do 31. 5. 2006. Žalobce tedy pracoval na území České republiky i po přesídlení, což vylučuje jakoukoliv pochybnost o aplikovatelnosti čl. 5 odst. 1 Dohody. Právní názor krajského soudu, který se shoduje s právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem, ji však zavazuje k tomu, aby při stanovení osobního vyměřovacího základu podle § 18 zákona o důchodovém pojištění zohlednila jen výdělky žalobce do konce roku 2005 a vycházela z toho, že žalobce po přesídlení na území České republiky nepracoval. S tímto závěrem však nelze souhlasit, neboť pojem přesídlení a na něj navazující otázka, zda občan po něm pracoval či nikoliv (čl. 5 odst. 1 a 2 Dohody), nezakládá žádnou přímou či nepřímou návaznost na vnitrostátní předpisy smluvní země a tedy ani na datum přiznání důchodové dávky ani na kalendářní rok rozhodného období pro účely stanovení osobního

vyměřovacího základu ve smyslu § 18 zákona o důchodovém pojištění. Krajský soud tedy nevzal v úvahu nezpochybnitelnou skutečnost, že žalobce po přesídlení na území České republiky pracoval. Právní názor krajského soudu je dále formulován natolik vágně, že jí neposkytuje prostor pro náležité rozhodnutí ve věci a pro realizaci napadeného rozsudku. Z něho je sice patrné, že výpočet starobního důchodu má být proveden podle čl. 5 odst. 2 Dohody, avšak není v něm zdůvodněno, z jakého titulu je právě kalendářní rok 2005 stěžejní pro konstatování, že žalobce po přesídlení na území České republiky nepracoval, ačkoliv tento závěr neodpovídá skutečnosti. Právní názor soudu by přitom měl být jednoznačně formulovaným pokynem pro správní orgán, z něhož musí být patrné, jak má být v dalším řízení postupováno. Tento požadavek platí tím spíše pro přezkumné řízení ve věcech důchodového pojištění se zřetelem k jeho zvláštní povaze, kde vyslovený právní názor a z něho plynoucí závazné pokyny pro vydání nového rozhodnutí musí být vyjádřeny zcela jednoznačným způsobem vylučujícím jakoukoliv pochybnost, aby tak mohly tvořit součást výroku o zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení. S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 1. 9. 2010, č. j. 42 Ad 49/2010 – 23, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce ve svém vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její odmítnutí. Podle něj totiž stěžovatelka nenamítla, že by se krajský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, nýbrž sama výslovně uznala, že jím byl vázán. Proto je podle žalobce nutné kasační stížnost považovat za nepřípustnou ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

Kasační stížnost je podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. *nepřípustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.*

Taková situace nastala i v projednávané věci, neboť Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 15. 6. 2010, č. j. 4 Ads 58/2009 – 38, zrušil původní rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 4. 2. 2009, č. j. 42 Cad 239/2008 – 23, přičemž v novém rozsudku ze dne 1. 9. 2010, č. j. 42 Ad 49/2010 – 23, se krajský soud zcela řídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu a na základě něho učinil závěr, že žalobci je nutné vyměřit starobní důchod z fiktivního výdělku uvedeného v čl. 5 odst. 2 Dohody. Nejvyšší správní soud přitom ve zrušujícím rozsudku zcela jednoznačně vyjádřil, že žalobce přesídlil na území České republiky dne 3. 5. 2006, přičemž podle § 18 odst. 1 věty první zákona o důchodovém pojištění mohou být při stanovení osobního vyměřovacího základu zohledněny jen jeho výdělky dosažené do konce roku 2005. Z toho pak dovodil, že žalobce po přesídlení nedosáhl v České republice výdělky, z nichž by bylo možné podle zákona o důchodovém pojištění vyměřit starobní důchod, v důsledku čehož nebyla v dané věci naplněna hypotéza pro použití právní normy obsažené v čl. 5 odst. 1 Dohody. Stěžovatelka tedy poukazem na práci žalobce v České republice v krátkém časovém období od jeho přesídlení do dne 31. 5. 2006 toliko polemizovala s odůvodněním tohoto zcela jednoznačně formulovaného právního názoru Nejvyššího správního soudu, z něhož pak vycházel i krajský soud v novém rozhodnutí. Kasační stížnost, ve které stěžovatelka jen zpochybňuje odůvodnění závazného právního názoru vysloveného v příslušné věci

Nejvyšším správním soudem a ve které se toliko dožaduje jeho revize, však podle současné právní úpravy nelze podat.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 1. 9. 2010, č. j. 42 Ad 49/2010 – 23, je nepřípustná, a proto ji podle § 120 a § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl. S ohledem na tento výsledek pak podle § 120 a § 60 odst. 3 věty první téhož zákona nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud rozhodl o věci samé, nemusel se již zabývat návrhem stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. února 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu